

Győri Ítéltábla

Pf.I.20.062/2021/6.

A Győri Ítéltábla dr. Ravasz László ügyvéd (cím7) által képviselt **Felperes1** (cím8) I. r. és **Felperes2** (cím8) II. r. felpereseknek, a Pulay Ügyvédi Iroda (üi.: dr. Pulay Gábor ügyvéd; cím5) által képviselt **Alperes1** (cím1) alperessel szemben **szerződés érvénytelenségének megállapítása** iránt indított perében, a Székesfehérvári Törvényszék 2019. év december hó 2. napján meghozott 26.P.20.408/2018/21. számú ítéletével szemben a felperesek által 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

Í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 15 napon belül 125.400 (egyszázhuszonötezer-négyszáz) forint perköltséget.

A feljegyzett 612.000 (hatszáztizenkettőezer) forint fellebbezési és 1.167.500,- (egymillió-százhatvanhétezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ezzel az ítélettel szemben nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az irányadó tényállás szerint a felperesek ingatlanvásárlás céljából kölcsönt kívántak felvenni. Az alpereshez, mint a számlavezető bankjukhoz fordultak. Az alperes ügyintézője kalkulációt készített arról, hogy a forintkölcsön felvétele esetén milyen törlesztőrészlet jelentkezne, ez kb. kétszerese volt a bemutatott svájci frankos terméknek.

[2] A felperesek a svájci frankos kölcsönt kívánták igénybe venni, ezzel kapcsolatosan az ügyintézés során 2007. november 26. napján egy „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” megjelölésű iratot írtak alá, mely az alábbiakat tartalmazta:

[3] „TÁJÉKOZTATÁS

[4] A külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól

[5] Tisztelt Ügyfelünk!

[6] Örömmel vettük döntését, hogy kínálatunkból választott hitelterméket. Felhívjuk a figyelmét arra, hogy a devizában történő finanszírozás választásával Ön élvezheti a választott deviza piacának előnyeit, ugyanakkor viseli annak kockázatait is. A kölcsönszerződés megkötésével Ön tudomásul veszi, hogy a Bank a folyósított kölcsönösszeget, a választott devizanemben tartja nyilván, és Ön arra vállal kötelezettséget, hogy a kölcsönt az Ön által választott külföldi devizában fizeti vissza.

[7] Tekintettel arra, hogy a forint és az ön által szerződés szerint választott idegen deviza átváltási aránya árfolyam - a napi piaci mozgások hatására változhat, felhívjuk figyelmét, hogy egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés önnek előre nem látható, és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat.

[8] E finanszírozás előnye, hogy amint a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben esik az árfolyama, úgy csökken a finanszírozás Ft "ellenértéke": vagyis a tőkeösszeg és kamatai visszafizetését szolgáló törlesztő részleteket fedező deviza megvásárlása kevesebbe kerül önnek, ahhoz kevesebb Ft szükséges - tehát ebben az esetben a teher csekélyebb, és ez azt a helyzetet is eredményezheti, hogy Önnek kevesebbet kell visszafizetnie, mint amennyi a kölcsön / hitelszerződés megkötésekor kiszámított Ft ellenérték alapján elvárt volt.

[9] Fordított esetben, ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás „ellenértéke”: a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztő részleteinek) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb Ft összeg szükséges - tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell - a megfelelő devizanemre átváltva felhasználnia.

[10] A hitel kamatait a kiválasztott deviza iránti nemzetközi kereslet-kínálat alapján alakuló elszámoló árák (LIBOR, EURIBOR) határozzák meg. A kamatláb rendszeres időközönként - a megállapodott kamatperiódusoknak megfelelően - változik és a kiválasztott devizanem mindenkor piaci viszonyaihoz fog igazodni. Egy kamatperiódus alatt, tehát egyik határidőtől a következőig, a kamatláb változatlan marad annak ellenére is, ha a piaci viszonyokban változás következik be.

[11] A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követhet.

[12] Ennek következtében nem tudunk felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt, az Önnél adott esetben bekövetkező többletterhet átvállaljuk, különösen nem vállalunk kötelezettséget arra, hogy tájékoztassuk önt egy esetlegesen bekövetkező kedvezőtlen változásról, így Önön múlik ennek megfelelően - a változások követése és az, ha ez alapján bárminemű intézkedést tegyen. Természetesen ez nem vonatkozik a Bank ügyleti évenként kötelező tájékoztatási kötelezettségének teljesítésre.

[13] A kölcsönszerződésen Ön az aláírásával igazolja, hogy ennek a finanszírozásnál a kockázatairól világos tájékoztatást kapott, a kockázati összetevőket ismeri, és a hitelt ennek ismeretében is fel kívánja venni.

Bank1 NYRT.”

[14] Ezt a tájékoztatót a felperesek a szerződéskötés napján, azaz 2007. december 18-án ismételten megkapták és azt aláírták.

[15] Az alperesi hitelügyintézők tájékoztatták az ügyfeleket arról, hogy a svájci frank árfolyamához igazodik a törlesztőrészlet. A változás mértékéről tájékoztatást nem adtak, de azt hangsúlyozták, hogy az lehet pozitív, illetve negatív irányú is.

[16] Ilyen előzmények során került sor a kölcsönszerződés megkötésére 2007. december 18. napján. A szerződés VII. pontja tartalmazza az ún.: CHF-klauzulát az alábbiak szerint:

[17] „VII. CHF klauzula

1. Ha a CHF HUF árfolyamának nagymértékű változása miatt /legalább 5 %-os változás/figyelembe véve az esetleg megváltozott ingatlan piaci viszonyokat is) a biztosítékul nyújtott ingatlan értéke már nem nyújt a Bank számára megfelelő fedezetet, akkor az Adós köteles 30 naptári napon belül a bank számára kielégítő pótfedezetet biztosítani.

2. Az Adós kifejezetten nyilatkozik, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértette és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni az e szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, illetve igényli a CHF nyilvántartást.

3. Abban az esetben, ha a CHF Svájc törvényes fizető eszközeként megszűnne létezni, akkor annak helyébe jelen szerződés tekintetében a CHF helyébe lépő, Svájcban törvényes fizetőeszközként elismert devizanem lép, annak bevezetésével egyidejűleg, az akkor, arra az esetre meghatározott átváltási árfolyam figyelembevételével.”

[18] A szerződés alapján a felperesek 57.179,- CHF/7.650.000,- Ft kölcsönt vettek fel, CHF elszámolással.

[19] Ugyanezen a napon a felek között egy jelzálogszerződés is létrejött, illetőleg közjegyző1 székesfehérvári közjegyző előtt tartozáselismerő nyilatkozatot is aláírtak.

[20] A felperesek a törlesztési kötelezettségüknek egy idő után nem tudtak eleget tenni, ezért a szerződés felmondásra került. Az elszámolás megtörtént (DH2 törvény), a tisztességtelenül felszámított összeg 5.728,80,- CHF volt, az elszámolás felülvizsgált.

[21] A felperesek módosított kereseti kérelmükben elsődlegesen annak megállapítását kérték, hogy a felek által kötött kölcsönszerződés érvénytelen, jogkövetkezményként kérték, hogy a törvényszék az eredeti állapotot állítsa helyre annak megállapításával, hogy a felpereseknek kölcsöntartozása az alperes felé nincs.

[22] Az elsődleges kereseti kérelmük körében kiemelten hivatkoztak arra, hogy az alperesi ügyintéző arról tájékoztatta őket, miszerint a devizaalapú kölcsönszerződésnek sokkal alacsonyabb a kamata, és hosszabb távon is sokkal előnyösebb az összköltség tekintetében is, mint a forintkölcsön. Ezért a kedvezőbb kamatmértékért cserébe vállalták az adósok az árfolyamkockázatot. Ez a szerződés lényegi eleme, főszolgáltatásnak minősül. Az alperes azt vállalta, hogy a futamidő végéig egy megfizethető, stabilan törleszthető kölcsönhöz fognak jutni, amelynek alacsonyabb a törlesztőrésze, mint a forintkölcsöné. Ebben a körben hivatkoztak az rPtk. 277. § (1) bekezdés a) – c) pontjára.

[23] Azzal összefüggésben, hogy az alperes a fenti kötelezettségvállalást tette, hivatkoztak a Ptk. 207. § (1) és (2) bekezdésére, valamint a 226. § (1) bekezdésére.

[24] Kiemelték a felperesek, hogy a szerződés megkötését megelőzően nem kaptak tájékoztatást arról, hogy a devizaalapú főszolgáltatás milyen hatással lesz a törlesztőrészekre, illetve, hogy az alperes mindvégig tudja-e biztosítani az egyébként általa elfogadott célt a futamidő végéig, azaz, hogy a felperesek a törlesztési kötelezettségüknek rendben, a forintkölcsönnél alacsonyabb törlesztőrészlet mellett tudnak eleget tenni.

[25] A szerződési cél nem valósult meg, a kölcsönszerződésből eredő kötelezettség teljesíthetetlen az irreálisan magas törlesztőrészek miatt.

[26] Kiemelték, hogy az alperes a Hpt. 203. § (6) bekezdése alapján tájékoztatni lett volna köteles a felpereseket a kölcsönnel kapcsolatos kockázatokról. Ebben a körben hivatkoztak a 93/13/EGK irányelvre, illetve az EUB eseti döntéseire (C-51/17, C-126/16, C-186/16). A tájékoztatás elmaradása a Ptk. 209. § (4) bekezdésére és 209/A. § alapján a szerződés érvénytelenségét okozza.

[27] Ugyancsak az elsődleges kereseti kérelem körében hivatkoztak a felperesek arra is, hogy a szerződés arra tekintettel is érvénytelen, mert különmemű árfolyamokat alkalmaz (árfolyamrés). Ebben a körben utaltak az EUB C-118/17 szám alatti ítéletére, a 93/13/EGK irányelvre, az EUMSZ 169. cikkére, illetve a DH2 törvény 37. és 37/A. §-ára, valamint a DH1 törvény 3. §-ára. Ezek alapján kifejtették, hogy nem állt érdekükben a jogszabályi beavatkozás a szerződésükbe, azaz, hogy az árfolyamrésszel kapcsolatos rendelkezések konvalidálásra kerültek, hiszen így a szerződés „javításával” fennmaradt az árfolyamkockázat-viselési kötelezettség, míg abban az esetben, hogy ha a bíróság úgy foglalt állást, miszerint ez a pótlás nem vált a szerződés részévé, úgy a szerződés teljesíthetetlen lesz – figyelemmel az árfolyamkockázat főszolgáltatás jellegére –, azaz teljes egészében érvénytelen.

[28] A felperesek másodlagos kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy a közöttük létrejött kölcsönszerződésből eredő szolgáltatások lehetetlenültek, a

kölcsönszerződés 2010. március 31. napján megszűnt, így a felperesek a tartozás alól szabadultak.

[29] Egyfelől hivatkoztak arra, hogy a szerződés megkötését követően következett be a szerződés teljesítését befolyásoló változás (gazdasági válság). Az árfolyamok, kamatok drasztikus változása miatt az eredeti szerződési cél, azaz a forintkölcsönnél alacsonyabb törlesztőrészletű, megfizethető kölcsön biztosítása a felperesek részére megvalósíthatatlanná vált. Másrészt a felperesektől nem várható el a továbbiakban a szolgáltatás teljesítése, hiszen az a szerződéses cél, hogy a futamidő végéig stabilan törleszteni tudjanak, nem megvalósítható. Az alperes ráadásul végzett egy hitelbírálatot is, és ez alapján jutott téves következtetésre abban a körben, hogy a felperesek eleget tudnak-e tenni a futamidő végéig a törlesztési kötelezettségüknek.

[30] A felperesi álláspont szerint az alperesnek lehetősége lett volna arra, hogy a kölcsön kamatát csökkentse, az árfolyamkockázatot is csökkentse különféle banki műveletekkel, ezt azonban elmulasztotta.

[31] A lehetetlenülés időpontjaként 2010. március 31-t jelölték meg a felperesek, ugyanis előadásuk szerint a kölcsön törlesztőrészlete ekkor érte el a forintkölcsönökét, így fizikailag lehetetlenült ettől az időponttól fogva a teljesítés.

[32] Hivatkoztak érdekbeli lehetetlenülésre is, mivel az alperes nem tett eleget a devizaalapú szolgáltatásból eredő kötelezettségének, holott, ha ezt megtette volna, a felperesek végig tudtak volna teljesíteni. Így alperesnek felróható okból nem várható el a felperesektől a kölcsön további törlesztése.

[33] A fizikai lehetetlenül körében arra is rámutattak, hogy ha az alperes nem tanúsít jogsértő magatartást, azaz, ha a LIBOR csökkenésével párhuzamosan csökkentette volna a kamatokat, akkor maximum 10-15%-kal emelkedett volna a törlesztőrészlet, és nem következett volna be a lehetetlenülés.

[34] A felperesek harmadlagos kereseti kérelmükben azt kérték, hogy a törvényszék kötelezze az alperest a közöttük létrejött kölcsönszerződés vonatkozásában az eredeti állapot helyreállítására, és állapítsa meg, hogy a felpereseknek kölcsöntartozása az alperes felé nem áll fenn.

[35] Arra hivatkoztak, hogy a jogviszony tulajdonképpen kettős, ugyanis tartalmaz egy kölcsönjogviszonyt és egy devizaalapú, az adóst carry trade pozícióba helyező főszolgáltatást tartalmazó ügyletet. Az alperesi magatartásból, illetve mulasztásból (tájékoztatási kötelezettség elmulasztása, illetőleg a szerződéses vállalások nem teljesítése) levezethető, hogy az alperes szerződést szegett, és emiatt emelkedtek meg a törlesztőrészletek.

[36] Az alperes hibásan teljesített, és ebből fakadóan a felperesek a káruk megtérítését kérhetik. A kár abból adódik, hogy lényegesen nagyobb törlesztőrészletet kellett fizetniük, mintha az alperes eleget tett volna a szerződéses kötelezettségének, illetve a Ptk. 205. § (3)

bekezdésében, a 277. § (1) bekezdés a), b), c) pontjában, illetve a 277. § (4) – (5) bekezdésben írtaknak.

[37] Álláspontjuk szerint a Ptk. 355. § (1) bekezdés alapján kártérítés címén az eredeti állapot helyreállítására is lehetőség van.

[38] Megítélésük szerint a Ptk. 306. § (1) bekezdés b) pontja alapján az alperesi szerződésszegés miatt megnyílt a felperesek elállási joga, és ez alapján is kérhetik az eredeti állapot helyreállítását, illetve annak megállapítását, hogy tartozásuk nincs.

[39] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[40] Elsődlegesen hivatkozott arra, hogy a 10. sorszám alatt előterjesztett keresetváltoztatás a Pp. 146/A. § (1) bekezdés alapján tiltott keresetváltoztatásnak minősül, illetőleg az EUB ítéletre alapított keresetváltoztatás sem megengedhető a Pp. 146/A. § (4) bekezdésére figyelemmel, ugyanis az Európai Unió Bíróságának ítélete nem tartozik a „bíróági vagy más hatósági határozat” fogalomkörébe.

[41] Az érdemi védekezés körében előadta, hogy téves a felpereseknek a kölcsönszerződés tartalmával kapcsolatos okfejtése, az alperes olyan garanciát nem vállalt, hogy mindvégig a forintkölcsönöknél alacsonyabb törlesztőrészt fogják fizetni. A kölcsönszerződés tartalmát annak rendelkezéseiből lehet meghatározni, az felperesek által állított tartalom a szerződésből nem következik. A felperesi rejtett szándék alappal nem hivatkozható.

[42] A DH1 törvény szerinti konvalidálás megtörtént, ez alapján az elszámolás is megtörtént, továbbiakban vitássá ez nem tehető, figyelemmel a BH 2018.282 döntésben kifejtettekre.

[43] A lehetetlenüléssel összefüggésben az alperes arra mutatott rá, hogy a felperes igénye elévült, figyelemmel a Ptk. 324. § (1) és 325. § (1) bekezdésére.

[44] Hivatkozott arra is, hogy a Ptk. 277. § (1) bekezdés c) pontjára is figyelemmel az alperes szolgáltatása a kölcsönszerződésben meghatározottak szerint a kölcsön nyújtása, a felpereseknek pedig az a kötelezettsége, hogy azt visszafizessék az alperes számára. A kölcsönszerződés nem tartalmaz olyan, felperesek által állított célt vagy feltételt, hogy pontosan milyen stabilitású, milyen maximum összeghatárú törlesztőrészlet megfizetési kötelezettséget tartalmazó kölcsönt kívánnak felvenni. Azt a felperesi célt tartalmazza, hogy lakást vásároljon az alperestől kölcsönbe kapott pénzüsszögből, illetve, hogy milyen költséggel fogja a pénzhazsnálatot kompenzálni, és a futamidő alatt miként fog törleszteni. Az ezen túlmenő felperesi várakozások, titkos fenntartások a Ptk. 207. § (5) bekezdése szerint minősülnek.

[45] Kiemelten hivatkozott az alperes arra, hogy az esetleges árfolyamváltozás következményét a szerződésben rendezték, a felpereseket külön íven szövegezett nyilatkozat útján kioktatta a finanszírozás veszélyeiről, ezt a tájékoztatást tudomásul vették.

[46] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a keresetet elutasította.

[47] Kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 15 nap alatt 200.000,- Ft perköltséget azzal, hogy a feljegyzett 459.000,- Ft illetéket az állam viseli.

[48] Határozata indokolásában a Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdésére utalással kiemelte, hogy a szerződésből a felperesek által állított feltételek, megállapodások a Ptk. 207. § (1) bekezdésben foglalt értelmezési szabály alkalmazásával sem olvashatóak ki. A felperesek által nem nyert igazolást (Pp. 164. § (1) bekezdés), hogy az általuk a keresetük alapjaként hivatkozott feltételeket az alperessel közölték volna, míg a felek titkos fenntartása vagy rejtett indoka a Ptk. 207. § (5) bekezdés alapján a szerződés érvényessége szempontjából közömbös. Nem állapítható meg, hogy az alperes a szerződés aláírásával kötelezettséget vállalt arra, hogy a szerződés teljes futamideje alatt a forintkölcsonöknél kedvezőbb összköltségű terméket tart rendelkezésre a felperesek számára, illetőleg, hogy vállalta azt is, hogy a szerződésből fakadó fizetési kötelezettség nem fogja meghaladni a felpereseknek a hitelbírálat során feltárt jövedelmi és vagyoni viszonyai alapján megállapított terhelhetőségüket.

[49] Azáltal pedig, hogy a szerződésnek a felperesek által állított értelmezés nem tulajdonítható, a felperesek által állított alperesi szerződésszegés megállapítása sem jöhet szóba, sem az rPtk. 205. § (3), sem az rPtk. 277. § (5) bekezdésének megsértése okán.

[50] A lehetetlenüléssel kapcsolatosan az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a felperesek álláspontja szerint utóbb következett be változás, amely miatt a szolgáltatás teljesítése vált lehetetlenné.

[51] A felperesek szerint irányadó Ptk. 312. § (3) bekezdése kimondja, hogy ha a teljesítés olyan okból vált lehetetlenné, amelyért a jogosult felelős, a kötelezett szabadul tartozása alól és követelheti kárának megtérítését.

[52] Kifejtette a törvényszék, hogy a lehetetlenülés bekövetkezhet jogi és fizikai okból, illetőleg a gyakorlat ismeri az érdekbeli és a gazdasági lehetetlenülést is. A felperesek hivatkozása a gazdasági lehetetlenülésre irányult. A szerződés megkötésekor a felek a gazdasági tényezők és a piaci viszonyok kisebb-nagyobb mérvű változásnak a lehetőségét ugyanakkor nem hagyhatják figyelmen kívül, illetőleg ezt a kockázatot viselniük kell.

[53] Az árfolyam kedvezőtlen változása és ezáltal a felperesek fizetési kötelezettségének jelentős emelkedése a felperesek álláspontja szerint az alperesnek felróható okból következett be, azonban ezt a jelen per adatai, illetőleg a köztudomású tények sem támasztják alá.

[54] A svájci frank árfolyamának forinttal szembeni kedvezőtlen változása nem az alperes miatt következett be, így a felperesek törlesztési kötelezettségének elnehezülése nem az alperes tevékenységének tudható be.

[55] Annak vizsgálata körében, hogy az adott konstrukció egyik lényegi eleme, az árfolyamkockázat fogyasztók általi viselése világos, érhető szerződési feltétel volt-e, a törvényszék utalt a Kúria a 2/2014. PJE, a 6/2013. PJE határozatára, valamint a 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének második bekezdését átültető Ptk. 209. § (5) bekezdésére.

[56] Rámutatott arra, hogy a felperesek nem vitatták azt az alperesi, okiratokkal alátámasztott tényelődést, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megtörtént, de azt állították, hogy olyan értelemben kaptak az eljáró ügyintézőtől tájékoztatást, hogy a törlesztési terhük és a szerződés összköltsége mindvégig a forintkölcsonök alatt marad. Ennek bizonyítása a felpereseket terhelte volna a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján, azonban a meghallgatott tanúk ebben a körben a felperesek előadását nem támasztotta alá (21. szám alatti jegyzőkönyv).

[57] A törvényszék álláspontja szerint a bank által nyújtott, külön okiratba foglalt tájékoztatásból az átlagosan tájékozott fogyasztó számára egyértelműen felismerhető kellett legyen az, hogy a kölcsönterméknek árfolyamkockázata van, illetőleg ezen kockázatot a kölcsönvevő korlát nélkül viselni köteles. A szövegből nem derül ki semmilyen korlátozás, semmilyen olyan körülmény, amely a fogyasztó árfolyamváltozásból eredő helytállási kötelezettségének korlátozottságára utalna.

[58] A tájékoztatás egyértelműen bemutatja az árfolyamváltozás esetén a törlesztőrészletek változásának irányát (mind kedvező, mind kedvezőtlen irányba), illetőleg kifejezetten rögzíti, hogy a fogyasztó számára előre nem látható, és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. A szerződés VII. pontja pedig még egyszer külön felhívja a fogyasztó figyelmét arra, hogy a kölcsönterméknek kockázata van, azonban ezen figyelemfelhívás a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozattal együtt értelmezhető, és annak alapján az elsőfokú bíróság álláspontja szerint aggály nélkül megállapítható a tájékoztatásnak a megfelelősége.

[59] A kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelőségén nem változtat az a körülmény sem, hogy az alperesi pénzügyi intézet a Hpt. 78. §-a alapján elvégezte az előzetes hitelbírálatot. A Győri Ítéltábla Pf.IV.20.103/2016/3/I. számú ítéletére utalással kifejtette, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat célja az, hogy felhívja a következményeket viselni és a forintban növekvő összegű törlesztőrészleteket is megfizetni köteles adós figyelmét arra, hogy a várható pénzügyi változások iránya, mértéke előre nem látható, az közismerten számos gazdasági tényező függvénye, éppen ezért nem mutat összefüggést a szerződéskötéskor felmért adósi teljesítőképességgel. Ekként alaptalan az az esetleges felperesi következtetés a világos és egyértelmű kockázatfeltáró nyilatkozat ellenére, hogy a későbbiekben az árfolyamváltozások miatt a törlesztőrészletek forintban növekvő összegének felső határát az adós szerződéskötéskor bevizsgált jövedelmi viszonyai, teljesítőképessége és a fedezeti ingatlan mértéke képezi.

[60] A törvényszék kiemelte, hogy az EUB C-51/17. szám alatti ügyben hozott döntése sem támaszt olyan követelményt, hogy számítások bemutatása, konkrét adatok közlése lenne elengedhetetlenül szükségesnek ahhoz, hogy a tájékoztatás megfelelősége megállapítható legyen.

[61] A törvényszék kiemelte azt is, hogy a felpereseknek szerint nem áll érdekükben az árfolyamrésre vonatkozó szerződéses rendelkezés jogszabállyal történő konvalidálódása, azt azonban nem jelölték meg, hogy a fogyasztók mire tekintettel, mennyiben kerültek azzal hátrányosabb helyzetbe, hogy a szerződésükből a különmemű árfolyamok alkalmazása kikerült.

[62] A felperesek fellebbezésükben kérték, hogy az ítéltábla elsődlegesen változtassa meg az elsőfokú ítéletet és adjon helyt a keresetnek, másodlagosan az ítéletet helyezze hatályon kívül.

[63] Álláspontjuk szerint a törvényszék a beszerzett peradatok önkényes mérlegelésével és téves jogértelmezéssel foglalt állást akként, hogy a per tárgyát képező kölcsönszerződés nem érvénytelen.

[64] A 6/2013. PJE határozat III.2.b) pontjában foglaltakra utalással kifejtették, hogy az adósok célja a deviza kölcsön felvételével az volt, hogy a forint kölcsönszerződések esetén irányadó kamatnál alacsonyabb kamat mellett jussanak kölcsönhöz. A deviza alapú szolgáltatás főszolgáltatásnak minősül, így a szerződés lényegi eleme. A banki tájékoztatás alapján a szerződéskötéskor joggal voltak a felperesek abban a feltevésben, hogy az árfolyamkockázat ellenére is a futamidő végéig, egész tartalma alatt lényegesen kisebb lesz a deviza alapú kölcsön havi törlesztő részlete, mint a forint alapú kölcsönöké. Ezzel a felperesi céllal az alperes is tisztában volt, így a szerződés megkötésével vállalta, hogy egy megfizethető, a futamidő végéig stabilan tervezhető kölcsönt biztosít, lényegesen alacsonyabb törlesztőrészek mellett, mint a forint kölcsönök.

[65] A hitelbírálat eredményeképpen csak akkor adhatott kölcsönt az alperes, ha a felperesek szerződéskori vagyoni és jövedelmi viszonyai figyelembevételével feltételezhető volt, hogy a futamidő végéig tudják fizetni a kölcsönt.

[66] A szerződés szövege és tartalma csak és kizárólag a szerződési céllal és akarattal összhangban értelmezhető (Ptk. 207. § (1) és (2) bekezdés, 226. § (1) bekezdés).

[67] Az alperes a szerződés megkötését megelőzően semmilyen tájékoztatást nem adott arról, hogy a deviza alapú főszolgáltatás drasztikus hatással lesz a törlesztő részekre. Arról sem, hogy a főszolgáltatás nem biztos, hogy tudja biztosítani a felperesek által meghatározott és az alperes által elfogadott célt a futamidő végéig.

[68] Az alperes a Ptk. 209. § (1) és a Hpt. 203. § (6) bekezdése, valamint a 93/13 EKG irányelv Melléklet 1. pont I-II. alpont alapján köteles lett volna arról tájékoztatást adni, hogy a törlesztőrészlet és az összköltség akár a háromszorosára is emelkedhet, illetve bármikor jóval drágább lehet majd a kölcsön törlesztőrészlete, mind a forint kölcsöné. Csak így tudták volna a felperesek a kölcsön gazdasági hatásait is felmérni. Az alperes nem tett eleget a tájékoztatási kötelezettségének, nem adott arról tájékoztatást, hogy a deviza alapú ügyletnek milyen tényleges kockázatai vannak.

[69] Utalt arra a fellebbezés, hogy a Ptk. 239. § (2) bekezdése szerint a szerződés teljesen érvénytelen, mivel az érvénytelen rész nélkül a felperesek nem kötötték volna meg, illetve anélkül a szerződés nem teljesíthető.

[70] Kiemelték, hogy az alperes ügyintézője, illetve az alperes reklámjai és a hitelbíráló arról tájékoztatta őket, hogy a deviza alapú szolgáltatás alkalmas a szerződési céljuk megvalósítására. Az alperesi tájékoztatás alapján joga feltételezték, hogy az árfolyamkockázat nem valós, illetve a jövedelmük terhelhetőségi szintjéig korlátozott.

[71] Az alperes nem tett eleget a deviza alapú szolgáltatásból eredő komplex kockázatra irányuló tájékoztatási kötelezettségnek (EUB C 51/17. sz. ítélete, a PSZÁF 9/2006 (XI.7.) ajánlás III/14. pont, 1. számú melléklet 6. pont).

[72] A kockázatteljesítő nyilatkozat semmiben nem felel meg a 93/13 EGK irányelvben (EUB C 186/16 és a C 51/17 sz. ítélet), illetve a Hpt. 206. § (6) bekezdésében és az ezt értelmező PSZÁF 9/2006 (XI.7.) ajánlásában foglaltaknak, de nem felel meg a Kúria 2019. április 10-i és a 2019. június 19-i közleményében meghatározott követelményeknek sem.

[73] A C 51/17. sz. ítélet 74. pontja szerint a szükséges tájékoztatásnak két kötelező eleme van, az egyik a forint súlyos leértékelődésének, a másik a külföldi kamatlábak emelkedésének következménye.

[74] Téves a bankok azon érvelése, hogy az árfolyamkockázat tekintetében megfelelő tájékoztatást adtak. Arról kellett volna tájékoztatnia az alperesnek a felpereseket, hogy az árfolyamkockázat és a kamatkockázat hatására olyan törlesztőrészlet emelkedés (akár kétszázszoros) is bekövetkezhet, amely miatt megélhetési gondjaik keletkezhetnek. E nélkül a felperesek nem tudták felmérni az árfolyam és a kamatkockázatnak a gazdasági helyzetükre gyakorolt hatását. Utaltak a Fővárosi Ítéltábla 37.Gf.40.669/2018/12/I. sz. határozatban foglaltakra.

[75] A kapott tájékoztatás alapján a felperesek – figyelemmel az alperes által ismert általános adósi célra – joggal feltételezték, hogy az árfolyam emelkedés nem lesz olyan mértékű, hogy a szerződési cél megvalósíthatatlanná válik, illetve az alperes tud olyan intézkedéseket tenni a jelentős árfolyamemelkedés esetén is, amelyen keresztül tudja biztosítani az általa is ismert, a deviza alapú szolgáltatáshoz kapcsolódó általános adósi célokat.

[76] A Ptk. 207. § (2) bekezdése értelmében amennyiben az (1) bekezdésben foglalt alkalmazásával nem állapítható meg egyértelműen a fogyasztói szerződés tartalma, úgy a feltétel meghatározójával szerződő fél, illetve a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezést kell elfogadni. Ennek alapján csupán az az értelmezés fogadható el, hogy az alperesnek az általános adósi elvárásoknak megfelelően a futamidő végéig kellett volna biztosítania a forintkölcsönnél olcsóbb kölcsönt a deviza alapú szolgáltatás nyújtásán keresztül. A fentieket támasztja alá az is, hogy a bankszövetség 2006 januárjában kiadott állásfoglalása alapján a fogyasztók joggal feltételezhették azt, hogy a futamidő végéig olcsóbbak lesznek a deviza alapú kölcsönök a forintkölcsönöknél.

[77] A meghallgatott tanúk vallomásából is kitűnik, hogy a felperesek nem kaptak tájékoztatást a PSZÁF ajánlásának megfelelően a deviza alapú szolgáltatás komplex kockázatáról. A felperesek kiemelték, hogy a tájékoztatás megítélésakor nem mellőzhető a bankok által kibocsátott reklámok és előzetes tájékoztatások vizsgálata, a törvényszék azonban ezek vizsgálatát mellőzte, így az ítélet jogszabálysértő.

[78] Álláspontjuk szerint a törvényszék a beszerzett peradatok önkényes mérlegelésével és téves jogértelmezéssel foglalt állást akként, hogy nem következett be a Ptk. 312. § (3) bekezdése szerinti lehetetlenülés.

[79] A 6/2013. PJE határozattal kapcsolatosan a fellebbezés kiemelte, hogy a per tárgyát képező jogviszonyt kizárólag a jogegységi határozatban foglalt valamennyi jogelv figyelembevételével lehet elbírálni, kizárólag annak egyes elemeit figyelembe venni, vagy egyes elemeket figyelmen kívül hagyni nem lehet.

[80] A deviza alapú kölcsönszerződések kettős jogviszonyt tartalmazó jogügyletnek tekinthetők, amelyek tartalmazzak egy kölcsön jogviszonyt megtestesítő és egy devizaalapú főszolgáltatást is (árfolyamkockázat, alacsonyabb kamat és törlesztőrészlet). A deviza alapú kölcsönszerződések a bankok részéről meghatározott összegű kölcsön nyújtására irányultak olyan formában, hogy annak a törlesztőrészlete a futamidő végéig alacsonyabb lesz a forint kölcsönök törlesztő részleténél, és az árfolyamkockázat bevétele ellenére is – a szerződéskori jövedelmi és vagyoni viszonyait figyelembe véve – a futamidő végéig fizetni tudja majd az adós, mivel annak törlesztőrészlete nem fogja meghaladnia jövedelmének terhelhetőségi szintjét.

[81] Az alperes pénzért végezte el a hitelbírálatot, így az a kölcsönszerződéshez kapcsolódó külön szolgáltatásnak minősül, amely egy kvázi szakvélemény elkészítésére irányul. Az alperes hibájából (téves szakvélemény) lehetetlenült a szerződés.

[82] A korlátlan árfolyamkockázat adósi vállalása nem jelenti azt, hogy a deviza alapú kölcsönnek a szerződő felek által közösen meghatározott szerződéses célja megváltozott volna, mivel az árfolyamváltozás hatásai kiküszöbölhetők a kölcsön kamatának a csökkentésével, illetve az árfolyamkockázat csökkentésével. Az alperesnek is lehetősége lett volna arra, hogy a kölcsön kamatát csökkentse úgy, ahogy a Svájci Nemzeti Bank tette az alapkamattal, illetve az árfolyamkockázatot is csökkenthette volna különféle banki műveletekkel.

[83] Az alperes által nyújtott szolgáltatás nem felelt meg az általa is elfogadott felperesi szerződési célnak, erre tekintettel megállapítható, hogy a Ptk. 277. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja értelmében az alperes szerződésszegést követett el.

[84] A Ptk. 226. § (1) bekezdése szerint jogszabály meghatározhatja a szerződés egyes tartalmi elemeit, és kimondhatja, hogy ezek a szerződésnek akkor is részei, ha a felek eltérően rendelkeznek. Ilyen tartalmi elemeket határoz meg a Ptk. 277. § (1) bekezdésének a), b) és c) pontja. Az alperes a felperesi célt ismerve kötött szerződést, így a szerződési cél a külön

szerződéses rendelkezés nélkül is a szerződés tartalmává vált. Fel sem merülhet, hogy bármilyen alaki kellék (írásba foglalás) kellene ahhoz, hogy a szerződés tartalmává váljon a jogosult által meghatározott és a kötelezett által elfogadott szerződési cél. Utaltak arra, hogy elegendő csak a Hpt-ben meghatározott kötelező szerződési elemek írásba foglalása, a kifejtettek szerint a jogszabály erejénél fogva a szerződés tartalmává vált a szóban meghatározott és elfogadott fenti kötelezettség.

[85] Az alperes nem teljesítette a szerződésből fakadó kötelezettségét, ennek eredményeképpen a felperesek tartozása visszafizethetlenné, a szerződési cél teljesíthetlenné vált. Az alperes hibájából 2010. márciusára bekövetkezett a szolgáltatás teljesítésének Ptk. 312. § (3) bekezdésében meghatározott lehetetlenülése. A felperesek vonatkozásában ez érdekbeli lehetetlenülésének tekinthető. Az alperesnek felróható ok miatt nem várható el a felperesektől a megélhetésük veszélyeztetése miatt a kölcsön további törlesztése.

[86] Az alperesi oldalról a deviza alapú szolgáltatás teljesítése fizikailag lehetetlenült a saját hibájából, az alperes jogellenes kamatemelése miatt is. Ha a LIBOR csökkenésével párhuzamosan csökkentették, nem pedig emelték volna a kamatokat, akkor maximum 10 – 15%-kal emelkedett volna a felperesek törlesztőrésze.

[87] A kifejtettek szerint a teljesítés érdekbeli és fizikai lehetetlenülése a deviza alapú főszolgáltatás nyújtása tekintetében következett be. A lehetetlenülés Ptk. 312. § (3) bekezdése szerinti következményeként a felpereseknek nem kell fizetniük az alperes részére, mivel szabadultak a tartozás alól. A lehetetlenülés önmagában megszünteti a fizetési kötelezettségüket, függetlenül attól, hogy van-e még kölcsöntartozásuk. Ennek értelmében semmilyen elszámolást nem kell elvégezni.

[88] A szolgáltatás lehetetlenülése azért következett be, mert a gazdasági válság hatására nem lehetett teljesíteni az alperes által is elfogadott adósi szerződési célt.

[89] A fellebbezés szerint a törvényszék a Pp. 206. § (1) bekezdését sértő módon állapította meg, hogy nem következett be a lehetetlenülés. A fentiek vonatkozásában semmilyen bizonyítást nem folytatott le a felperesek erre irányuló kérelme ellenére sem, ezen túlmenően a 6/2013. PJE és a 2/2014. PJE rendelkezéseit contra legem alkalmazta a bíróság. Az ítélet sérti az Alaptörvény XVIII. cikk (1) bekezdésében és a Pp. 2. §-ában foglalt tisztességes eljáráshoz való jogot.

[90] A felperesek hangsúlyozták, hogy az alperes a tájékoztatási kötelezettség elmulasztásával megakadályozta őket abban, hogy a kár enyhítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtegyék, továbbá semmit nem tett meg annak érdekében, hogy a szerződési célnak megfelelően nyújtsa tovább a szolgáltatást, vagy a kárt mérsékelje (pl. forintosítás felajánlása, a bíróságtól szerződésmódosítás kérése a Ptk. 241. §-a alapján). Az ezen intézkedések elmulasztásából, saját felróható magatartásából eredő kárt nem háríthatja át az alperes a felperesekre, ez a Ptk. 4. § (4) bekezdésében foglaltakkal ellentétes.

[91] A Ptk. 277. § (5) bekezdésében és a Ptk. 312. § (1) bekezdés második mondatában foglalt együttműködési kötelezettség megszegése miatt lehetetlenült a szerződés, az alperes szerződésszegő magatartása miatt emelkedtek meg a törlesztőrészek olyan mértékben, hogy a felperesek számára visszafizethetlenné vált a kölcsöntartozás. A felperesek szolgáltatásának fizikai és érdekbeli lehetetlenülése bekövetkezett, emiatt mentesültek a fizetési kötelezettség alól.

[92] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[93] Álláspontja szerint az árfolyamkockázattal kapcsolatos szóbeli tájékoztatás vonatkozásában a fellebbezésben előadottak ellentétesek a bizonyítás eredményeként megállapított helyes ítéleti tényállással. Az alperes által alkalmazott írásbeli kockázatfeltárányilatkozat mindenben megfelelt a követelményeknek (BH2019.84.).

[94] A lefolytatott hitelbírálat nem jelentett bármilyen garanciát arra nézve, hogy a felperesek teljesítőképessége a futamidő alatt folyamatosan fennáll majd. A hitelbírálat kizárólag a hitelfelvételkor fennálló körülmények alapulvételével történhetett.

[95] A felperes gazdasági motivációja körébe tartozik, hogy a forintkölcsönöknél olcsóbb kölcsönt akart felvenni, ez azonban nem a szerződés jogi értelemben vett célja. Ilyen tartalmú kötelezettségvállalásra az alperes esetében nem került sor.

[96] Utalt arra az alperes, hogy a tájékoztatási kötelezettség önmagában nem a szerződés érvénytelenségét, hanem a tisztességtelenség érdemi vizsgálatának a lehetőségét teremti meg. A felperesek azonban azt elő sem adták, hogy a tisztességtelenséget milyen körülmények alapozhatná meg.

[97] A lehetetlenülés tekintetében az alperes fenntartotta azon elsődleges álláspontját, hogy az erre irányuló kereset meg nem engedett keresetváltoztatásként került előterjesztésre.

[98] Kifejtette, hogy a felpereseknek a szerződés tartalmából ki nem következethető, az alperes által nem vállalt elvárásainak meghiúsulása nem eredményezhet lehetetlenülést.

[99] A hitelbírálat nem minősül a felperesek részére nyújtott gazdasági tanácsadásnak, hanem az alperes belső döntéshozatali folyamatának része.

[100] Álláspontja szerint a felperesek olyan szerződés létrejöttét állítják, amely nincs és nem is létezett. A devizakölcsönök lényegi elemét összefoglaló 6/2013. PJE III.2.b) pontjában foglaltakkal szemben olyan szerződésre hivatkoznak, amely értelmében egyszerre lennének kötelesek a forintkölcsönökhöz képest lényegesen alacsonyabb törlesztő részletet fizetni, ugyanakkor a devizakölcsönökre jellemző árfolyamkockázat alól is mentesülni. Ez ellentétes a szerződéses konstrukció lényegével, amelyről az alperes külön kockázatfeltárányilatkozatban tájékoztatta őket, akik azt ebből megérthették.

[101] Nem támasztották alá a felperesek, hogy a lehetetlenülésre az általuk megjelölt időpontban sor került. A felperesek ezt követően is, még 2015-ben is fizetéseket teljesítettek az alperes felé.

[102] Arra tekintettel is tévesnek ítélte a lehetetlenülésre vonatkozó álláspontot, hogy a felperesek ennek alátámasztásaként az alperes szerződéskötést megelőző magatartására hivatkoztak (előzetes tájékoztatás hiánya), tehát a lehetetlenülés általuk állított oka már a szerződés megkötésekor fennállt. Ilyen esetben legfeljebb a Ptk. 227. § (2) bekezdése szerinti minősítés lenne az alkalmazandó.

[103] A lehetetlenülés felperesek által állított jogkövetkezménye önmagában is értelmetlen, a Ptk. 312. § (3) bekezdése kölcsönszerződés esetében nyilvánvalóan nem azt jelenti, hogy a kölcsöntőkét az adós megtarthatja.

[104] A felperesek fellebbezése folytán eljáró Győri Ítéltábla a Pf.I.20.013/2020/4. számú, tárgyaláson kívül meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[105] A jogerős ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a keresetüknek helyt adó határozat hozatalát, másodlagosan pedig a másodfokú bíróság új eljárásra, és új határozhat hozatalára utasítását kérték.

[106] A felülvizsgálati kérelmükben előadták, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezést az 1952. évi III. törvény (rPp.) 256/A.§-a szerint tárgyaláson kívül bírálta el annak ellenére, hogy a felperesek a fellebbezésükben kérték tárgyalás tartását.

[107] A Kúria a Gfv.VII.30.250/2020/4. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasította a rPp. 275.§ (4) bekezdése alapján.

[108] A végzésének indokolásában rögzítette, hogy az ügy érdemére kiható eljárási jogszabálysértésnek minősül, ha a másodfokú bíróság eljárása során a peres feleknek a Pp. 5.§-ában szabályozott tárgyaláshoz való jogát nem érvényesíti.

[109] A hatályon kívül helyezést követően a Győri Ítéltábla előtt Pf.I.20.062/2021. számon folytatódó eljárás során a felperesek a 3. sorszám alatt érkezett beadványukban a felülvizsgálati kérelemben előadott érveiket megismételték, az eljáró Pf. I. tanáccsal szemben pedig elfogultsági kifogást, kizárási kérelmet terjesztettek elő.

[110] A Győri Ítéltábla a Pkk.IV.25.212/2021/2. számú végzésével a felperesek kizárás iránti kérelmét elutasította.

[111] A Kúria határozatának meghozatala után lépett hatályba a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.)

Korm. rendelet, melynek 27. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásokban a bíróság tárgyaláson kívül jár el.

[112] A (2) bekezdés szerint, ha a perorvoslati kérelem tárgyában tárgyalás tartásának lenne helye, vagy azt bármelyik fél kérte, vagy a tárgyalást már kitűzték, az eljáró bíróság soron kívül értesíti a feleket a tárgyaláson kívüli elbírálás tényéről, és lehetőséget biztosít arra, hogy a felek nyilatkozataikat írásban előterjeszthessék.

[113] A rendelet 2021. április 2-től hatályos 1. §-a értelmében a szigorított védekezés ideje 2021. április 19-ig meghosszabbításra került.

[114] Az ítéltábla a fentieknek megfelelően a megismételt másodfokú eljárás során tájékoztatta a peres feleket, hogy a felperesek által 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el (Pf.I.20.062/2021/2.).

[115] A rendelet 2021. április 17-től hatályos 42. § (10) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban eljáró bíróság a továbbiakban is tárgyaláson kívül jár el, ha a szigorított védekezés ideje alatt értesítette a feleket a tárgyaláson kívüli elbírálásról, kivéve, ha bármelyik fél a szigorított védekezés megszűnését követő naptól számított nyolc napon belül tárgyalás tartása iránti kérelmet terjeszt elő.

[116] A felek a fenti jogszabályi határidőn belül tárgyalás tartása iránti kérelmet nem terjesztettek elő. Ilyen kérelem hiányában a korábban, még a fellebbezésben előterjesztett tárgyalás tartása iránti kérelem a rendelet 27. § (2) és 42. § (10) bekezdésében foglalt szabályozásra figyelemmel nem – a Kúria hatályon kívül helyező végzésében foglalt utasítás ellenére sem – tette lehetővé az ítéltábla számára a felperesek fellebbezésének tárgyaláson való elbírálását.

[117] A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla tárgyaláson kívül eljárva megállapította, hogy a felperesek fellebbezése az alábbiak szerint nem alapos.

[118] Az elsőfokú bíróság a jogvita eldöntéséhez szükséges keretek között lefolytatta a bizonyítási eljárást, a beszerzett peradatok okszerű értékelésével megállapított tényállás helyes, a törvényszék keresetet elutasító ítéleti döntése indokaira is kiterjedően helytálló.

[119] A fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az alábbiakat emeli ki.

[120] Az ítéltáblának az alperes fellebbezési ellenkérelmében írtakra tekintettel mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felpereseknek a bírósághoz 2019. május 26. napján érkezett (P.20.408/2018/10. sz. irat) keresetváltoztatása a Pp. 146/A. § (1) bekezdésében foglaltak szerint megengedett, határidőben előterjesztett keresetváltoztatásnak minősül-e.

[121] A Pp. hivatkozott rendelkezése értelmében a jelen perben a felperesek a keresetüket az alperes érdemi ellenkérelmének előadását követő harminc napon belül változtathatták meg. Megállapítható, hogy az alperes 2016 december 6. napján – az elsőfokú bíróság erre irányuló, P.20.699/2015/12. számú felhívásának eleget téve – terjesztette elő írásbeli ellenkérelmét (P.20.699/2015/13. szám alatt). Az írásbeli ellenkérelem ugyanakkor nem került a felperesek részére kézbesítésre, az nem jutott a tudomásukra. A Pp. 146/A. § (1) bekezdése szerinti harmincnapos határidő a jogszabályi rendelkezés helyes értelmezése szerint az alperesi ellenkérelem a felperes részére (tárgyaláson szóban, illetve kézbesítés útján írásban) való közlésétől számítandó. Ezt az értelmezést támasztja alá a Kúria BH. 2015. 13. szám alatt közzétett eseti döntésének indokolása is. A kifejtettekre tekintettel nem volt eljárásjogi akadálya a felperesek 2019. május 26-i keresetváltoztatásának, így azt az elsőfokú bíróságnak a Pp. 213. § (1) bekezdésére is figyelemmel érdemben kellett elbírálnia.

[122] Ennek során az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő, okszerű mérlegelés útján megállapított tényállásból helytálló jogi következtetést levonva foglalt állást a felek között létrejött szerződés tartalmát illetően. Nem volt olyan tartalmú szerződés létrejötté megállapítható, amelyben az alperes azt vállalta volna, hogy a kölcsönszerződés futamidejének végéig a forintkölcsönök törlesztő részletéhez képest alacsonyabb, de mindenképpen a felperesek jövedelmének terhelhetőségi szintjét el nem érő havi összegű törlesztő részletek felperesi teljesítése fejében nyújtja a szerződésben meghatározott összegű kölcsönszolgáltatást. A felperesek által állított tartalmú megállapodás létrejöttét a szerződéssel kapcsolatosan keletkezett okiratok (kölcsönszerződés, a kockázatfeltárási nyilatkozat) Ptk. 207. § (1) és (2) bekezdése szerinti értelmezése, illetve a meghallgatott tanúk vallomása sem támasztotta alá.

[123] Az elsőfokú bíróság ítéletében helyes indokát adta azon megállapításának, hogy a felek között az írásbeli szerződéses tartalomnak megfelelően került sor a felek szerződéses akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezésére, a szerződés Ptk. 205. § (1) bekezdése szerinti létrejöttére. A felperesek perben hivatkozott céljának – mely szerint a futamidő végéig a forintkölcsönök törlesztő részletéhez képest alacsonyabb összegű törlesztő részletek teljesítése fejében jutnak a szerződésben meghatározott összegű kölcsönszolgáltatáshoz – az alperes általi elfogadása a szerződéses nyilatkozatok alapján nem nyert alátámasztást, e tekintetben a felek – szerződést keletkeztető – egybehangzó akaratkijelentése nem állapítható meg.

[124] A felperesek által hivatkozott Ptk. 277. § (1) bekezdése értelmében a szerződéseket tartalmuknak megfelelően kell teljesíteni. Az (1) bekezdés c) pontja értelmében a szolgáltatásnak azon – jogosult által meghatározott – célra kell alkalmasnak lennie, amelybe a kötelezett beleegyezett. Ez irányú szerződéses tartalom, illetve ez irányú felperesi célhoz való alperesi beleegyezés hiányában az alperesnek nem volt olyan szerződésből fakadó kötelezettsége, hogy a szerződés futamidejének végéig a forintkölcsönök törlesztő részletéhez képest alacsonyabb, de mindenképpen a felperesek jövedelmének terhelhetőségi szintjét el nem érő havi összegű törlesztő részletek felperesi teljesítése fejében nyújtja a szerződésben meghatározott összegű kölcsönszolgáltatást.

[125] Téves az alperesi érvelés, hogy a Ptk. 277. §-a és a Ptk. 226. § (1) bekezdése – tehát a jogszabály rendelkezése – folytán, a felek ezirányú kölcsönös, egybehangzó akaratának

kinyilvánítása nélkül is a felperesek által állított tartalommal vált volna a szolgáltatásnyújtásra kötelessé az alperes.

[126] A felperesek részére két ízben átadott, általuk mindkétszer aláírt kockázatfeltárányilatkozat, továbbá az okiratba foglalt szerződés VII. pontjának ún. CHF klauzulája egyértelműen igazolja, hogy a felperesek által hivatkozottakkal ellentétben az egyedi szerződés érthető, egyértelmű tartalmát képezik a devizakonstrukciót keletkeztető szerződéses kikötések, melyek eredményeképpen a kölcsön folyósítására és törlesztésére a deviza-alapú elszámolás szabályai az alkalmazandók, a kölcsönfelvevő idegen devizában adósodik el, az árfolyamváltozásból eredő többletterheket pedig a felpereseknek kell viselniük. A szerződéskötéssel – a 6/2013. PJE III. 2. b) pontja értelmében – az adósok célja valóban az volt, hogy a forint kölcsönszerződések esetén irányadó kamatnál alacsonyabb kamat mellett jussanak kölcsönhöz, ezen cél teljesülését a hitelező azonban a szerződés kifejezett ez irányú rendelkezésének megfelelően, az árfolyamkockázatot az adósokra hárítva csak az akkori, a szerződéskötéskor és az azt megelőző időszakban irányadó, tehát a már ismert forint/deviza árfolyam mellett vállalta, az adósok pedig ennek fejében vállalták az árfolyamváltozás kockázatát, melynek iránya, mértéke előre nem volt látható, nem volt kiszámítható.

[127] A felek közötti szerződéses tartalom körében való állásfoglalást követően volt lehetőség a perben a felperesi kereseti kérelem érdemi elbírálására, azaz annak megítélésére, hogy – az adott szerződés tartalmához viszonyítottn – az elsődlegesen az érvénytelenségre, másodlagosan a lehetetlenülésre, míg harmadlagosan az alperesi szerződésszegésre hivatkozással előterjesztett kereseti kérelem megalapozott-e.

[128] A szerződés érvénytelenségére alapított kereseti kérelem körében a felperesek elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelensége folytán a Ptk. 209/A § (2) bekezdése értelmében a szerződés semmis. Ezzel kapcsolatosan az ítéltábla az alábbiakra mutat rá.

[129] Amennyiben a pénzügyi intézmény a Ptk. 205. § (3) bekezdése, a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdés a) pontja szerinti tájékoztatási kötelezettségének nem, illetve nem megfelelő tartalommal tesz eleget, és ezáltal az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre terhelő szerződéses kikötés a fogyasztó számára nem minősül világosnak és érthetőnek, úgy a Ptk. szerződéskötéskor hatályos 209. § (4) bekezdésében foglaltak ellenére - bár főszolgáltatást meghatározó rendelkezésnek minősül, mégis - helye van a kikötés tisztességtelensége érdemi vizsgálatának.

[130] Az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés érvénytelenségének vizsgálata – az árfolyamkockázatról való megfelelő tájékoztatás alaki és tartalmi kritériumai – körében a 6/2013. PJE és a 2/2014. PJE (elsőfokú ítéletben is idézett) megállapításain túl az ítéltábla az alábbiakra volt figyelemmel.

[131] Az EUB C-51/17. számú határozatában kifejtettek szerint az a követelmény, mely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem korlátozható azok kizárólag alaki és nyelvtani szempontból való érthetőségére (73. pont). A pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell

terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására (74. pont). A kölcsönfelvevőnek egyrészt világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. Másrészt a banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra (75. pont). A fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse, a szerződési feltételekről és a szerződéskötés következményeiről a szerződés megkötése előtt időben nyújtott tájékoztatás alapvető jelentőségű a fogyasztó számára annak eldöntéséhez, hogy szándékában áll-e az eladó vagy a szolgáltató által előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva szerződéses kapcsolatba lépni. (76. pont).

[132] Az EUB ítélete szerint az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E tekintetben e követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. (78. pont).

[133] Az EUB C-186/16. számú ítélete (ún. Andriciu ügy) szerint egy szerződési feltétel tisztességtelen jellege az érintett szerződés megkötésének időpontjához viszonyítva értékelendő, figyelemmel azon körülményekre, amelyekről a feleknek a szerződéskötés időpontjában tudomása lehetett.

[134] Az EUB C-76/2010. számú (ún. Pohotovost s.r.o.) ügyben hozott döntése szerint a tisztességtelenség vizsgálatánál a szerződés megkötésének időpontjában fennálló, a szerződés megkötését kísérő összes körülményt figyelembe kell venni (60. pont).

[135] Az EUB C-227/18. sz. döntése szerint amennyiben a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is, és a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztő részletek összege egyértelműen meghatározható, úgy a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés, amelyik olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nem nincs felső határa, és amely csak tájékoztató jelleggel említi meg a kölcsön devizában kifejezett összegét és a törlesztőrészletek nemzeti fizetőeszközben kifejezett összegét

[136] A 6/2013. PJE 3. pontja értelmében a pénzügyi intézményt jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztő részletekre. A tájékoztatási kötelezettség nem terjed ki az árfolyamváltozás mértékére.

[137] A per tárgyát képező szerződés VII. pontjában foglalt kikötés, valamint a kockázatteltáró nyilatkozatban foglalt tájékoztatás együttes értékelésével az ítéltábla az alábbiakat állapította meg.

[138] A kockázatteltáró nyilatkozat felhívja a figyelmet arra, hogy a svájci frank árfolyama a napi piaci mozgások hatására változhat, ez pedig kedvezőtlen irányú változás esetén a fogyasztó számára **előre nem látható**, és **előre ki nem számítható többletköltségeket** okozhat. Tartalmazza, hogy amennyiben a forint árfolyama gyengül, a tőke és a kamatainak (a törlesztő részleteknek) megfizetéséhez magasabb Ft összeg szükséges. A tájékoztató kitér a **devizakamatok** – forint kamatszintjétől többnyire különböző - **változásának** lehetőségére is.

[139] A szerződés VII. pontja felhívja a fogyasztó figyelmét a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódó kockázat **jelentős mértékére**, világos tájékoztatást adva arról, hogy az adósnak jelentős kockázata keletkezhethet abban az esetben, ha az **árfolyam jelentősen** változik.

[140] A jelentős mértékű kockázat, illetve a jelentős árfolyamváltozás lehetősége az ítéltábla álláspontja szerint mindenképpen magában hordozza és kifejezi az árfolyam számottevő mértékű, ebből adódóan a költségek többszörösére emelkedésének jelentését is.

[141] Az ítéltábla kiemeli, hogy a felperesek a kockázatteltáró nyilatkozatban foglalt tájékoztatót több, mint három héttel a szerződés megkötése előtt megismerték. A szerződéskötést megelőző tárgyalások, a felek ennek során tett nyilatkozatai, különösen a szerződéses ajánlat tartalmára irányuló tájékoztatások szerződéskötési akaratot, szándékot formáló kihatásuk miatt a szerződéskötéshez vezető folyamat elemeiként kiemelten értékelendők. A szerződéskötést jóval megelőző tájékoztatás – az EUB C-51/17. számú ítélet 76. pontjának megfelelően – kétséget kizáróan tényleges lehetőséget biztosít a fogyasztó számára arra, hogy a szerződés összes feltételét megismerhesse.

[142] A tájékoztatás alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó az ítéltábla álláspontja szerint alappal nem gondolhatta, hogy a kockázat nem valós, vagy az legfeljebb korlátozott mértékben, legfeljebb a havi jövedelmük terhelhetőségi szintjéig terhelné őket. Ilyen körülményekre a tájékoztatás egyáltalán nem utal.

[143] Nem nyert bizonyítást az a felperesi hivatkozás, hogy az alperes alkalmazottai az írásba foglalttól eltérően csak 5-10 %-os – tehát korlátozott mértékű – lehetséges törlesztőrészlet-növekedésről adtak tájékoztatást részükre.

[144] Nem helytálló az a felperesi álláspont, miszerint az alperes által lefolytatott hitelbírálat eredményeképpen alappal gondolhatták, hogy mindenkori jövedelmük fedezi a vállalt árfolyamkockázat lehetséges következményeit. Az alperes a hitelbírálat keretei között a szerződéskötési folyamat során feltárt körülmények alapján azt vizsgálta, hogy az adósok

részéről az akkor fennálló feltételek és előrelátható esetleges körülményváltozások mellett biztosított-e a kölcsön megtérülése, nem pedig azt, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatban is jelzett esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozások előre nem látható és ki nem számítható többletköltség-következményei nem haladhatják-e meg a felperesek majdani teljesítőképességét. Éppen erre tekintettel hárította át az árfolyamváltozás kockázatát a pénzintézet az adósokra.

[145] Mindezek alapján az ítéltábla úgy foglalt állást, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatást tartalmazó szerződéses kikötés megfelel a világosság, érthetőség, közérthetőség fentebb írt kívánalmainak. A tájékoztatás szükséges és egyben elegendő mértékben kiterjed az árfolyamkockázat alapvető közgazdasági összefüggéseire is, elegendő információval szolgál ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntést hozhassanak arról, hogy a szerződéskötéskor kedvező kamatfeltételek ellenében felelősséggel vállalják az árfolyam-változásból eredő kockázat viselését. Az ítéltábla utal ekörben a Kúriának a BH2019.84. és a Pfv.I.20.637/2019/6. számú eseti döntésében a perbelivel egyező tájékoztatást illetően kifejtett jogi álláspontjára, ugyanakkor arra is, hogy a Fővárosi Ítéltábla fellebbezésben hivatkozott 37.Gf.40.669/2018/12/I. számú közbenső ítéletét a Kúria a Gfv.VII.30.270/2019/6. számú ítéletével hatályon kívül helyezte és a felperesek keresetét elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[146] A kifejtettekre tekintettel az árfolyamkockázatot a fogyasztókra telepítő rendelkezésnek – mint a főszolgáltatás körébe tartozó rendelkezésnek – a tisztességtelensége a perbeli esetben érdemben nem vizsgálható.

[147] A szerződés érvénytelenségét megalapozó körülményként az elsőfokú eljárás során a felperesek hivatkoztak arra is, hogy a különmemű árfolyamok alperesi alkalmazására irányuló szerződéses kikötés DH1. törvényben deklarált tisztességtelensége folytán az egész szerződés semmis, a törvény által alkalmazott jogkövetkezmény – a konvalidálódás – azonban a fogyasztói érdekekkel ellentétes, az nem válhatott a szerződés részévé, így az érvénytelenség jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállításának van helye.

[148] Az elsőfokú bíróság a felperesek ezen – érvénytelenségi keresetet alátámasztani hivatott – jogi álláspontját megalapozatlannak ítélte, e tekintetben a törvényszék döntésével az ítéltábla érdemben egyetértett, csupán utal arra, hogy a felperesi fellebbezés e körben egyáltalán nem tartalmaz az elsőfokú ítéletben kifejtettek vitatására irányuló hivatkozást, illetőleg érvelést.

[149] Végül utal arra is az ítéltábla, hogy az érvénytelenségi keresetnek a jogalap hiányára alapított elutasítása miatt nem volt relevanciája az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazandó módjával, továbbá a felajánlott bizonyítás törvényszék általi mellőzésével kapcsolatosan a fellebbezésben kifejtett felperesi érvelésnek.

[150] A felperesek a másodlagos – a teljesítés lehetetlenülésének, ekként a Ptk. 312. § (3) bekezdése alapján a szerződés megszűnésének megállapítására – irányuló keresetük alapjaként arra hivatkoztak, hogy az alperes nem teljesítette a szerződésből fakadó kötelezettségét. Ez az alapvetésük – a szerződés tartalmával kapcsolatosan fentebb már

kifejtettek miatt – nem helytálló. A szerződésből nem vezethető le az alperes felperesek által állított kötelezettsége.

[151] A szerződés felperesi teljesítésének fizikai okból való lehetetlenülése – tekintettel arra, hogy annak tárgya pénz-, tehát fajlagos szolgáltatás – nem állapítható meg.

[152] Az a felperesi hivatkozás, hogy a felvett kölcsönt a teljesítőképességük hiányára tekintettel nem tudják visszafizetni, nyilvánvalóan nem alkalmas sem az érdekbeli, sem a gazdasági lehetetlenülés megalapozására akkor, amikor a teljesítőképességük okaként hivatkozott körülményről (az árfolyamváltozás bekövetkeztének lehetőségéről, annak következményeiről) mind a szerződéskötést megelőzően, mind pedig a szerződéskötéskor kifejezett, a lehetséges gazdasági következményekre is kiterjedő, átlátható, világos, érthető tájékoztatást kaptak, annak kockázatát pedig kifejezetten vállalták (Kúria Gfv. VII. 30.421/2018/5. sz. ítélete).

[153] A fentebb már kifejtettek – a szerződésnek a felperesek által állítottól eltérő tartalmára – tekintettel helytállóan foglalt állást a törvényszék akként, hogy az alperes terhére szerződésszegés, a szerződés hibás teljesítése nem állapítható meg, ekként az erre a jogcímre alapított kártérítési igény, azaz a harmadlagos kereseti kérelem sem alapos.

[154] A kifejtettek tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

[155] Az eredménytelenül fellebbező felperesek a Pp. 78. § /1/ bekezdése alapján kötelesek egyetemlegesen megfizetni az alperesnek a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § /5/ bekezdése szerint az elsőfokú perköltség felében megállapított – az Áfa-t nem tartalmazó – ügyvédi munkadíjból álló másodfokú, valamint a Kúria által a felülvizsgálati eljárásra megállapított 25.400,- Ft perköltséget.

[156] A felperesek személyes költségmentességére figyelemmel a feljegyzett fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986(VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Győr, 2021. május 20.

dr. Lezsák József sk.

a tanács elnöke

dr. Maurer Ádám sk.

előadó bíró

dr. Molnár Andrea sk.

bíró